

UNIVERSITY
OF OSLO

Dynamisk kartlegging og dynamiske arbeidsmåter

Jørgen Frost

Signature (unit, name, etc.)

Interaktiv lesemodell

(Rummelhart, Ehri, Frost & Duna)

UNIVERSITY OF OSLO

Bakgrunnsfaktorer

Sanser Konsentrasjon Evner Bevegelse Sosial
persepsjon *oppmerksomhet* *Kognisjon* *Motorikk* *virkelighet*

FORSTÅELSE

TEKST

Språkferdigheter:

- huske og forstå tekst
- kunne fortelle
- se sammenheng
- setning
 - huske og forstå
 - konstruere
- forstå ord
- ordmobilisering
- ordbøyning
- språklydsmestring
- artikulatorisk
- fonologisk

Kunnskaper
Interesser

Selvbilde

**Menings-
skapende
funksjon**

Motivasjon

**Lese-
erfaringer**

Strategier
- planlegging
- kontroll

**Fonologisk
bevisshet**

- rim
- analyse
- syntese

**Bokstav-lyd
kunnskap**

- formell
- funksjonell

**Alfabetisk
strategi**

- sikkerhet
- hurtighet

**Ortografisk
strategi**

- sikkerhet
- hurtighet

AVKODING

ARBEIDSPRØVE

FOR VURDERING AV SPRÅK OG LESING

NOTERINGSHEFTE BOKMÅL

AVS. 02

7

Navn: **Klasse:**
Alder: **Skole:**
Prøveleder **Dato:**

OPPSUMMERING AV RESULTATENE:

PRØVER	RESULTAT	VURDERING
1 LYTTEFORSTÅELSE		
2 HUSKE SETNINGER		
3 FULLFØRE SETNINGER		
4 LAGE SETNINGER		
5 FORKLARE ORD		
6 ORDMOBILISERING		
7 FONOLOGISK BEVISSTHET		
8 BOKSTAVKUNNSKAP – LESE		
9 BOKSTAVKUNNSKAP – SKRIVE		
10 LESE ORD		
11 SKRIVE ORD		
12 LESEFORSTÅELSE		
13 HØYTLESING		
14 SKRIVE TEKST		

Signature (unit, name, etc.)

Lytte-/leseforståelse

(Hagtvet)

2

1 Lytteforståelse.

"Nå skal jeg lese en fortelling for deg. Når jeg har lest den, skal du fortelle meg historien. Hør godt etter - **nå begynner jeg...**"

Les teksten nedenfor. Når du er ferdig sier du:
"Nå skal du fortelle meg denne fortellingen"

Utarbeidet av Bente E. Hagtvet

Nina heter en jente som alltid sover sammen med lillesøster og bamsen, Pelle, i et rødmalt rom. En natt skrek Nina plutselig.

Hun gråt fordi det hadde begynt å brenne i gardinene.

Far kom inn med et glass melk fordi han trodde Nina var tørst.

Han bråsnudde i døra og løp til telefonen.

Snart hørte de brannmennene utenfor.

Mor trøstet Nina da vannet rant utover gulvene.

Da ilden var slukket, ga de henne varm kakao.

Etter en time, sluttet Nina å gråte.

Mor sa: " Du er nattens helt,

som premie skal du få være med på ferie til Afrika".

Teksten har 100 ord.

Skåring: Bruk registreringskjema neste side

12 Leseforståelse - lesekort 5

Utarbeidet av Bente E. Hagtvet

Instruksjon: "Nå vil jeg be deg lese en liten historie høyt for meg. Legg godt merke til hva du leser, så du kan fortelle meg samme historie etterpå".

	Antall ord
Per heter en gutt som alltid bor sammen med mor, far og søsteren, Line, i en stor blokk.	18
En dag gled mor i trappen. Hun lå helt stille, for det gjorde vondt i benet.	34
Per begynte å gråte fordi han ble redd.	42
Naboen kom ut på gangen og ringte til sykehuset.	51
Snart hørte de ulende sirener utenfor. Per trøstet mor da de bar henne ut i sykebil.	67
Da de besøkte henne på sykehuset, ga de henne blomster.	77
Etter to dager kom mor hjem.	83
Far sa: "Velkommen hjem. Sett deg i en stol og lat som du er på hotell."	99

Antall ord:

Skåring: Bruk registreringskjema på neste side.

Notater:

Signature (unit, name, etc.)

Arbeidsprøven - setninger

2 Huske setninger

Instruksjon: "Nå skal jeg lese noen setninger høyt for deg. Du må høre godt etter og gjenta akkurat det jeg sier."

Stans prøvingen når tre påfølgende setninger ikke mestres. Registrer antall riktige setninger og feiltyper eleven gjør.

1	Han sprang ut igjen.	
2	Du kan gå og legge deg.	
3	Først tapte vi, men så vant vi.	
4	Hvem skal guttene leke med her?	
5	På skolen leker vi med bokstaver.	
6	I går lærte hunden å hente pinner.	
7	Jenta sparket fotballen over hustaket.	
8	Hesten kan løpe fra en som sykler alt han kan.	
9	Mor og far reiste ut på tur i en liten kano.	
10	Han flyttet ut fra rommet sitt før klokka var blitt fire.	
11	Pærene i min hage er bedre enn de i butikken.	
12	Jenta tok den lekelastebilen som hun ville ha med seg.	
13	Line hadde en fin kjole på seg for hun skulle være med mor.	
14	Elevene lærer snart at de må passe seg når de går over veien.	
15	Vi vet at noen barn slutter å gråte når vi gir dem noe å spise.	
16	Reven løp alt den kunne for å slippe unna de store sultne hundene.	
17	Hun er så flink til å spille gitar at hun kan bli med i verdensorkestret.	
18	Det så ut som om han ikke hørte etter i det hele tatt når søstera snakket.	
	Total:	

Prøven er oversatt etter avtale med Dansk Spesialpedagogisk Forlag.

Antall helt riktige setninger		
Forvekslinger	Eks:	
Utelatelser/ tilføyninger	Eks:	
Misforståelser	Eks:	

Oppgaven er lett, litt vanskelig, vanskelig, - for elevene.

3 Fullføre setninger

"Nå sier jeg noen setninger. De er litt rare, fordi det mangler noen ord på slutten. Du skal forsøke å gjøre dem ferdige. Du bestemmer selv hvilke ord du vil bruke, bare det passer til det jeg har sagt først.

Her er første setning: Han slo seg fordi " (hjelp eleven i gang om nødvendig)

1. Når jeg er ferdig med å spise	Resultat
2. Hvis gutten hadde husket å se seg for	_____
3. Hun har.....	_____
4. Hun vet at når.....	_____
5. Jenta sa	_____
6. Den lille.....	_____
7. At du er trøtt.....	_____
8. Fordi de andre går.	_____
9. Å lese	_____
10. Etter at han hadde	_____

Vurdering: oppgaven er lett , litt vanskelig , vanskelig , - for eleven

4 Lage setninger

Materialet består av 3 setninger. Setningene klippes opp i enkeltord og oppbevares i konvolutter. Hver setning kan endres til 3 nye.

Instruksjon: "Kan du legge setningen: på skolen leker vi med ball?
Kan du legge en ny setning som begynner med vi?"

1. PÅ SKOLEN LEKER VI MED BALL	2. I GÅR LÆRTE HUNDEN Å HENTE PINNER
a) vi leker med ball på skolen	a) hunden lærte å hente pinner i går
b) med ball leker vi på skolen	b) å hente pinner lærte hunden i går.
c) leker vi med ball på skolen?	c) lærte hunden å hente pinner i går?

3. SIST SOMMER REISTE MOR OG FAR PÅ FERIE TIL SPANIA

- a) **mor** og far reiste sist sommer på ferie til Spania
- b) **til** Spania reiste mor og far sist sommer på ferie
- c) **reiste** mor og far sist sommer på ferie til Spania?

Antall riktige setninger: _____ maks. 9

Vurdering: oppgaven er lett , litt vanskelig , vanskelig , - for eleven

Signature (unit, name, etc.)

Analyse- og tiltaksskjema

Setninger

UNIVERSITY
OF OSLO

3. Fullføre setninger

Poeng	Antall	Kommentarer
2 poeng		
1 poeng		
0 poeng		

Vurdering: (stikkord) Sikkerhet; tempo; selvstendighet; fleksibilitet; oppfinnsomhet.

trenger oppfølging

4. Lage setninger

	Ordlesing +/-	Klarer å lage x antall variasjoner	Anvendte støttestrategier
Setning 1			
Setning 2			
Setning 3			

Vurdering: (Stikkord) Sikkerhet i ordlesing; arbeidstempo; fleksibilitet vedr. konstruksjon av setninger; støttebehov; ev. type av støtte som hjelp

trenger oppfølging

Konklusjon

Tiltak

Fokus

Signature (unit, name, etc.)

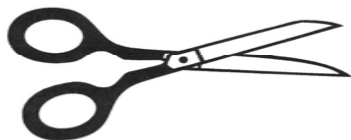

Arbeidsprøven – tekstsaking, gjenfortelling, ELEVARK setningskonstruksjon

14 Skrive tekst (tilleggsoppgaver)

Skrive gjenfortelling: velg tekst etter elevens interesse og modningsnivå
Fri skrivning: velg oppgaver som vekker elevens fantasi
Andre prøver: se sist i lærerveiledningen

LAGE SETNINGER - MATERIELL

➤ KLIPP OPP SETNINGENE
I ENKELT ORD

➤ OPPBEVAR SETNINGENE
ADSKILT

1 på skolen leker vi med ball

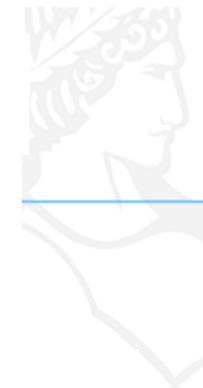
2 i går lærte hunden å hente pinner

3 siste sommer reiste mor og far

med fly til Spania

Signatur (fullt navn, etc.)

Arbeidsprøven – ord og begreper -- språklig bevissthet

5 Forklare ord

Instruksjon: "Nå skal jeg lese opp noen ord for deg. Du skal forsøke å forklare hva ordene betyr. Hvis du ikke vet helt hva ordet betyr kan du fortelle meg hva du vet om ordet".
Skåring: Situasjonsuavhengig forståelse gir 2 poeng, kjennskap til ordet gir 1 poeng.

	Skåre: 2, 1 el. 0
1 Penger	
2 Koffert	
3 Bensin	
4 Ambulanse	
5 Billett	
6 Globus	
7 Forstyrre	
8 Nyttår	
9 Misunnelig	
10 Mikroskop	
	Maks. = 20

Vurdering: oppgaven er lett , litt vanskelig , vanskelig , - for eleven

6 Ordmobilisering

Instruksjon: "Si så mange typer leker etc. du kan komme på i løpet av ett minutt"
Skåre er antall ord i hver kategori.

leker (øveord)	
Mat	
Dyr	
Yrker	
Ord på M (øveord)	
Ord på S	
Ord på L	
Vurdering: oppgaven er lett ☐ , litt vanskelig ☐ , vanskelig ☐ , - for eleven	

7 Fonologisk bevissthet

a) RIM:

Instruksjon: "finn det ordet som ikke rimer (ikke passer)".
Sørg for at eleven forstår oppgaven før du begynner.

Hus	mus	<u>pil</u>	Pus
Egg	<u>tang</u>	vegg	Skjegg
Sopp	hopp	kopp	<u>Katt</u>
Bil	<u>mål</u>	mil	Sil
Fille	pille	dille	<u>Følge</u>
Frekk	kjekk	<u>bank</u>	Hekk
Lang	tang	sang	<u>Land</u>

skåre (maks. 7) _____

b) ANALYSE:

Instruksjon: "hvilke lyder er det i disse ordene? (hvordan vil du skrive disse ordene?)"

Bil	_____	mus	_____	sola	_____	avis	_____
Sag	_____	trener	_____	figur	_____	palme	_____
frukt	_____	spansk	_____	biltilsyn	_____	skoleveske	_____

skåre (maks. 12): _____

c) SYNTSE:

Instruksjon: "hvilket ord tenker jeg på nå?"
Les lydene med ca. 1. sekunds mellomrom.

m-u-s	b-å-l	l-ø-v-e	h-e-s-t
r-i-p-s	k-a-s-t-e	f-r-u-k-t	v-e-s-k-e
e-l-e-f-a-n-t	s-t-r-a-k-s	g-e-o-g-r-a-f-i	n-e-s-e-v-i-s

"kan du sette sammen disse bokstavene sånn at det blir et tøyseord":

p-i-n-a-l	f-u-m-l-a	s-p-a-m-e-l	g-r-a-k-t

skåre (maks. 16) _____

Signature (unit, name, etc.)

Analyse- og tiltaksskjema

Ordforklaring/-mobilisering

Fonologisk bevissthet

5. Ordforklaring

	uten støtte	med støtte
Situasjonsavhengige forklaringer (Kjennskap)		
Situasjonsuavhengige forklaringer (Forståelse)		

Vurdering: (Stikkord): Refleksjonsnivå; sikkerhet; engasjement; støttebehov.

trenger oppfølging

6. Ordmobilisering.

Antall poeng :

Vurdering: (Stikkord) Er mobiliseringen treg, rask, ubesværet, oppmerksomhetskrevende, systematisk, i "hytt og pine".

Ordmobilisering innhold:

Ordmobilisering lyd:

Signature (unit, name, etc.)

7. Fonologisk bevissthet

Oppgave	Skåring	Kategori	Støttestrategier/ øvrige kommentarer
		1. Rask og sikker 2. Rask og usikker 3. Langsom og sikker 4. Langsom og usikker	
Rimord			
Syntese			
Analyse			
Posisjons- analyse			
Segment- subtraksjon			

Vurdering av fonologisk bevissthet Oppgavene representerer 3 forskjellige nivåer i fonologisk bevissthet. Beskriv elevens fungering på de 3 nivåer.

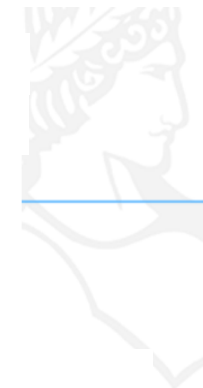
Rimord:

Analyse/syntese:

Posisjonsanalyse/segmentsubtraksjon:

trenger oppfølging

Arbeidsprøven - bokstavkunnskap

d) POSISJONSANALYSE

"hvilken lyd kommer..."

Etter	o	i	politi
Etter	f	i	elefant
Etter	r	i	patrulje
Foran	n	i	måne
Foran (begge)	e	i	krefter

Skåre (maks. 6) _____

e) SEGMENTSUBTRAKSJON

"hva blir det igjen av ordetnår jeg tar vekk....?"

e1 SAMMENSETTE ORD

Snarsint	- snar	=	_____
Blyantspisser	- spisser	=	_____
Råkjører	- rå	=	_____
Betydning	- be	=	_____
Avstemning	- av	=	_____

skåre (maks. 5) _____

e2 STAVELSER

Blåser	- blå	=	_____
Fenomenal	- nal	=	_____
Tidlig	- lig	=	_____
Bibliotek	- li	=	_____

skåre (maks. 4) _____

e3 LYDER

"Hva blir det igjen av ordet når jeg tar vekk

Måle	- m	_____
Brekke	- b	_____
Veske	- v	_____
Sykkel	- k	_____
Papegøye	- g	_____
Struts	- begge /s/ ene	_____

skåre (maks. 6) _____

Totalt: (maks 56) _____

Fonologisk bevissthet:

Vurdering: oppgaven er lett , litt vanskelig , vanskelig , - for eleven

Signature (unit, name, etc.)

8 Bokstavkunnskap – lese

Instruksjon: "Kan du lese disse lydene (bokstavene) for meg. For hver lyd du leser skal du finne på to ord som begynner med denne lyden"
(Velg store eller små bokstaver etter hva eleven er mest vant til)

Lesekort 1.Lag ord

A	_____	D	_____	Å	_____
B	_____	O	_____	V	_____
N	_____	F	_____	G	_____
I	_____	P	_____	L	_____
Y	_____	Ø	_____	U	_____
M	_____	S	_____	T	_____
Æ	_____	R	_____	E	_____
H	_____	J	_____	K	_____

Lesing: skåre (maks. 24) _____

Lag ord: skåre (maks. 48) _____

9 Bokstavkunnskap - skrive

Instruksjon: "kan du skrive ned de lydene/bokstavene jeg nå leser?
Før du skriver gjentar du lyden/bokstaven slik at jeg vet at du har hørt riktig"
Noter feil og usikkerhet.
Les på den måten som eleven er vant til (bokstav - lyd / bokstav - navn).

K S V P T Ø G F I L U Æ
D M A H N J B Y Å R E O

skåre (maks. 24) _____

Analyse- og tiltaksskjema Bokstavkunnskap

Analyse og tiltaksskjema: Arbeidsprøver

8. Bokstavkunnskap – benevne og lage ord.

Eleven klarer ikke å benevne følgende bokstaver _____

Eleven klarer å angi lyden til følgende bokstaver _____

Eleven klarer ikke å lage ord med følgende bokstaver _____

Eleven klarer med å støtte å lage ord med følgende bokstaver _____

Vurdering lage ord:

Stikkord: sikkerhet 1 og 2 ord. Hurtig og presist, langsomt og nølende.
Hvilke støtte hjelper eleven?

9. Bokstavkunnskap - skrive

Vanskelig å skrive følgende bokstaver: _____

Kan ikke skrive følgende bokstaver: _____

Klarer å skrive følgende bokstaver etter forevising _____

Vurdering: (Stikkord) Sikkerhet i forhold til. skriveretning og utforming. Hvilken bokstavtype velger barnet spontant? Kan barnet skrive både store og små bokstaver? Blyantsgrep. Øye- hånd koordinering. Synsavstand. Avslappet/anspent.

trenger oppfølging

Konklusjon bokstavkunnskap

Formell bokstavkompetanse (form, navn, lyd):

Funksjonell bokstavkompetanse (lage ord):

Tiltak

Fokus

Signature (unit, name, etc.)

Arbeidsprøven – ordlesing/-skrivning

10 Lese ord

Instruksjon: "Kan du lese disse ordene høyt for meg?"

Lese kort 2	<i>Ordlesing - lydrette ord</i>						Antall riktige
sa	vi	ål	du	syl	våt		
dyr	øre	klo	hest	føle	prat		
lys	tak	måne	pris	banan	slank		
bruke	stige	grave	spiser	fisker	gammel		
busk	besøk	språk	arbeid	apene	skog		
telefon	vepsene	overflate	tilbud	betydning	konklusjon	Maks 36	

Lese kort 3	<i>Ordlesing - nonord</i>						
yl	vå	øt	æk	tyf	sam		
nep	olk	båne	eløf	nusk	sirp		
kift	flank	prone	milke	napene	tammel		
bjem	rugl	tveld	sinden	lepsene	våneder	Maks 24	

Lese kort 4	<i>Ordlesing - ikke lydrette ord</i>						
de	jeg	er	kom	det	nei		
gøy	seg	hva	som	nok	godt		
jord	fugl	hjem	gikk	hjerte	gjest		
kveld	igjen	deilig	gjennom	vinden	hvorfor		
buksene	kino	hjørnet	gjødsel	kirsebær	hoggorm	Maks 30	

Vurdering av tidsbruk: _____

Vurdering av sikkerhet _____

Totalt antall riktige: (maks 90)

skåre /14

skåre: /17

Signature (print, name, etc.) _____

11 Skrive ord.

DIKTAT 1: LYDRETTE OG IKKE-LYDRETTE ORD - ENSTAVELSESDORD

Øveoppgave:

A. vi skal lese nå. Skriv nå. B. en ku gir oss melk. Skriv oss.

1. kan du <u>ro</u> en båt? ro	14. han hjelper <u>sin</u> far..... sin
2. det er <u>is</u> på sjøen..... is	15. barna hadde en deilig <u>dag</u> dag
3. barna <u>så</u> en gammel bil så	16. gutten skriver <u>fint</u> fint
4. de bor i et nytt <u>hus</u> hus	17. rosen er <u>rød</u> rød
5. jenta spiser <u>en</u> gulrot en	18. <u>det</u> er ikke vanskelig det
6. jeg får en <u>ny</u> sykkel ny	19. blir du <u>med</u> på tur med
7. det er min fødselsdag <u>på</u> fredag..... på	20. klokka mi <u>går</u> ikke mer går
8. han <u>var</u> til tannlegen i går..... var	21. det <u>kan</u> jeg ikke skrive..... kan
9. <u>se</u> den fine bilen se	22. han kom <u>før</u> tiden før
10. det er en <u>stor</u> pakke stor	23. <u>de</u> lo, da klovn falt de
11. <u>den</u> gamle mannen er syk den	24. er det din hund <u>som</u> løper der? som
12. det er en meget <u>dyr</u> bil dyr	25. jenta er svært <u>glad</u> glad
13. den gamle mannen kan ikke <u>gå</u> gå	

Skåre: / 25

DIKTAT 2.
LYDRETTE TO- OG FLERSTAVELSESDORD:

dele.....
naturen.....
fiskene.....
apene.....
gate.....
reparere.....
plystre.....
krone.....
sykehus.....
finere.....
motoren.....
bråker.....
silke.....
bilen.....

DIKTAT 3
IKKE - LYDRETTE TO OG
FLERSTAVELSESDORD:

hvorfor.....
kanskje.....
forretning.....
begynner.....
igjen.....
vinden.....
gjøre.....
hverandre.....
voksen.....
buksene.....
hjelp.....
viskelæret.....
hjerte.....
kjøre.....
enkelte.....
innhold.....
oppgave.....

Analyse- og tiltaksskjema

Ordlesing

10. Ordlesing

Kategorier: 1=rask og sikker; 2=rask og usikker; 3=langsom og sikker; 4=langsom og usikker

	Antall riktige	Kategori	Beskriv ev. støtte
Regelrette ord (lydrette)			
Non ord			
Ikke regelrette ord			

trenger oppfølging

Tiltak ordlesing	Fokus

Signature (unit, name, etc.)

11. Lesing og skriving: Ordskrivning

trenger oppfølging

	Hva skaper problemer			Analyse problemer			
	ord lengde	fonologisk kompleksitet	ikke lydrette ord	utelatelse	forveksling	ombytting	tilføyelse
Orddiktat 1: Enkle enstavelsesord Skåre: ___/25							
Orddiktat 2: Lydrett flerstavelse Skåre: ___/14							
Orddiktat 3: Ikke-lydrett flerstavelse Skåre: ___/18							

Arbeidsprøven - tekstlesing

13 Høytlesing

Lesekort 6 – 10

Nivå 1: lesekort 6

LISE

Far leser i en bok.
Han leser for Lise.
Far leser om Pippi,
Pippi liker å leke.
Hun liker dyr.
Hun har en ape.
Hun har en hest.
Hun liker å leke med apen og hesten.
Lise ler.
Hun synes at Pippi er rar.

Teksten består av 44 ord

Nivå 3: lesekort 8:

VINDEN OG SOLA.

Vinden og sola kranglet om hvem av dem som var den sterkeste. Da kom en mann gående. Han hadde en varm kappe på seg. De ble enige om at den som først fikk mannen til å ta av seg kapp, skulle være den sterkeste. Så blåste vinden av all sin kraft. Men jo mer han blåste, jo tettere trakk mannen kapp rundt seg. Til sist ga vinden opp. Da skinte sola fram, og det ble godt og varmt. Straks tok mannen av seg kapp. Og så måtte vinden innrømme at sola var den sterkeste av dem.

Teksten består av 96 ord.

Signatur (fullt, fult, etc.)

Noter feillesing på dette arket. Ta opp lesingen på bånd.

Nivå 2: lesekort 7

ÅSE OG ULF

Åse og en gutt som heter Ulf hadde gått til elva.
Det var is på elva.
Åse og Ulf ville leke med en båt helt inne ved kanten.
Der var det vann.
Åse datt i elva. Hun ble redd.
Ulf ble også redd.
Men Ulf tok tak i jakka til Åse.
Ulf dro Åse opp av vannet.
Åse var våt og kald. Hun løp hjem.
Nå er hun syk. Hun drikker varm melk.
Åse kan nesten ikke svelge. Halsen min, sier Åse.

Teksten er hentet fra Min ABC, Skjelfjord og Skjelfjord, etter avtale med forfattere og forlagsredaktør.

Teksten består av 70 ord

Nivå 4: lesekort 9

VINDEN OG SOLA

Vinden og sola kunne ikke bli enige om hvem av dem som var sterkeste. "Vi må finne noe å bruke kreftene på." sa vinden. De tenkte litt. Da fikk de se en mann som gikk nede på veien med en kappe rundt seg. "Den av oss som kan få mannen til å ta av seg kapp, er den sterkeste." ropte vinden. Sola var enig. Vinden tok til å blåse alt den kunne. Det ble kaldt, og mannen trakk kapp tettere rundt seg. Til slutt måtte vinden gi seg. "Nå er det min tur!", sa sola. Sola kom fram bak skyene og begynte å skinne. Det ble varmere og varmere. Mannen ble også varm i den tykke kapp si. Etter en stund tok han kapp av seg, og satte seg ned. "Nå har jeg vunnet." sa sola. Vinden måtte innrømme at sola var sterkeste.

Teksten består av 143 ord.

Nivå 5: lesekort 10

NORDAVINDEN OG SOLA.

Nordavinden og sola kranglet en gang om hvem av dem som var den sterkeste. Begge mente de selv var sterkeste, og de kunne ikke bli enige. "Vi må finne en måte å prøve ut dette på." sa sola. Begge tenkte lenge på hvordan kappestriden kunne gjennomføres. Plutselig fikk de øye på en mann som vandret på en vei nede på jorda. Mannen hadde svøpt en tykk kappe rundt seg fordi det var en kald dag. "Den av oss som greier å få mannen til å ta av seg kapp, er den sterkeste," sa nordavinden. Sola sa seg enig i det. Nordavinden begynte å blåse. Stormskyene jaget over himmelen. Løvet ble virvlet opp fra bakken. Trærne bøyd seg i vindkastene, greiner knakk tvers av, og det ble isende kaldt. Mannen nede på veien ble forferdet over det plutselige uværet. Han bøyd seg framover, trakk kapp godt rundt seg og kjempet seg gjennom stormkastene. Nordavinden satte inn alle kreftene sine for å rive kapp av mannen, men til ingen nytte. Mannen tviholdt på kapp med begge hender. Til slutt måtte nordavinden gi seg, og det var solas tur til å prøve. Sola kom fram bak de mørke uværsskyene. Den tok til å skinne. Lufta ble varmere, og fuglene begynte å synge. Mannen nede på veien gledet seg over solskinnet. Etter hvert ble det så varmt at han ikke orket å ha på seg den tykke kapp lenger. Han tok den av seg, og satte seg ned for å hvile i det gode været. "Nå må du innrømme at jeg har vunnet." sa sola. Det måtte nordavinden si seg enig i.

Teksten består av 268 ord

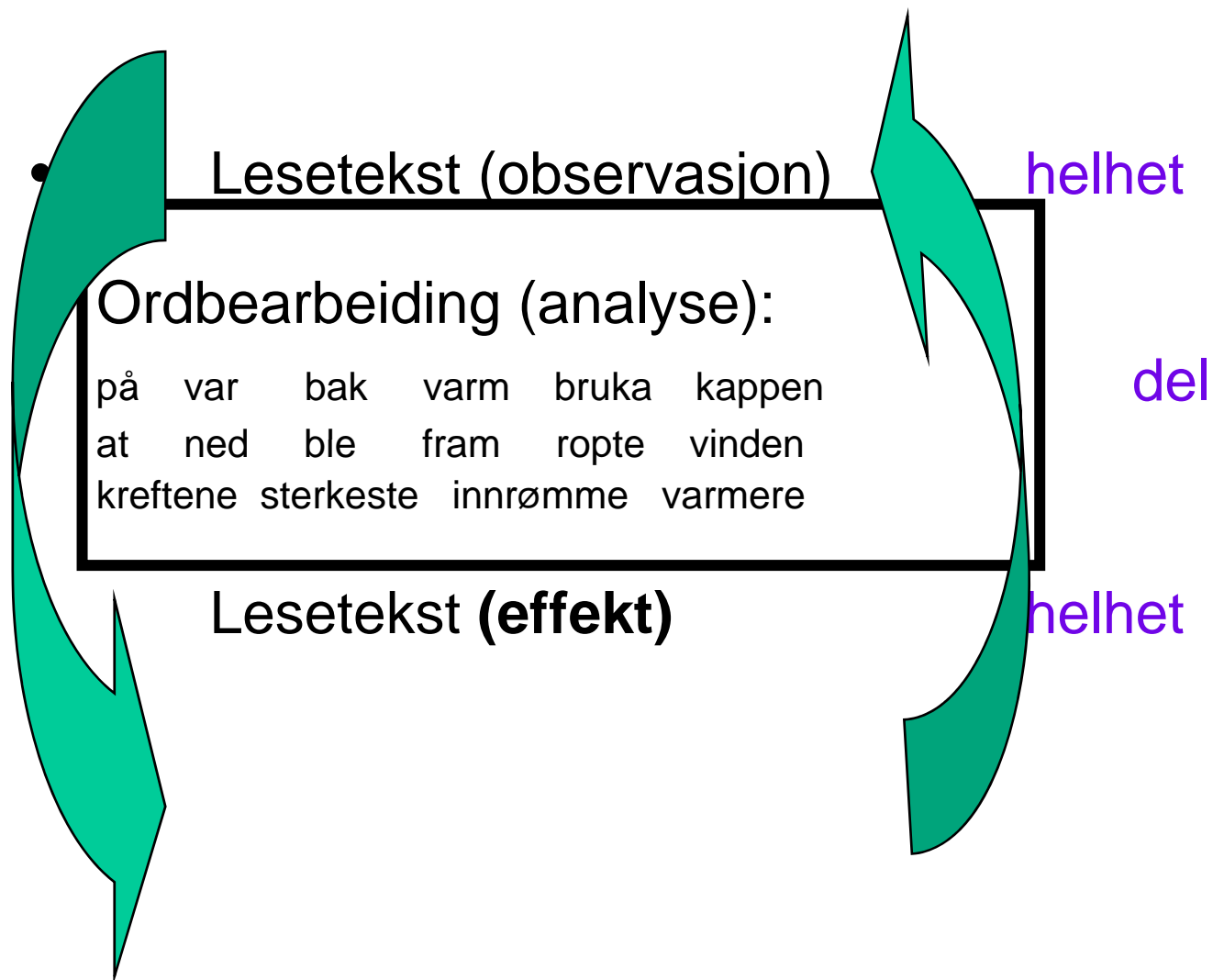
LESEKORT 8

SOLA OG VINDEN.

Sola og vinden kunne ikke bli enige om hvem av dem som var sterkest. "Vi må finne noe å bruke kreftene på," sa vinden. De tenkte litt. Da fikk de se en mann som gikk nede på veien med en kappe rundt seg. "Den av oss som kan få mannen til å ta av seg kappen, er den sterkeste," ropte vinden. Sola var enig. Vinden tok til å blåse alt den kunne. Det ble kaldt, og mannen trakk kappen tettere rundt seg. Til slutt måtte vinden gi seg. "Nå er det min tur!", sa sola. Sola kom fram bak skyene og begynte å skinne. Det ble varmere og varmere. Mannen ble også varm i den tykke kappen sin. Etter en stund tok han kappen av seg, og satte seg ned. "Nå har jeg vunnet," sa sola. Vinden måtte innrømme at sola var sterkest.

Arbeidsøkt (modell)

Sandwich - modellen

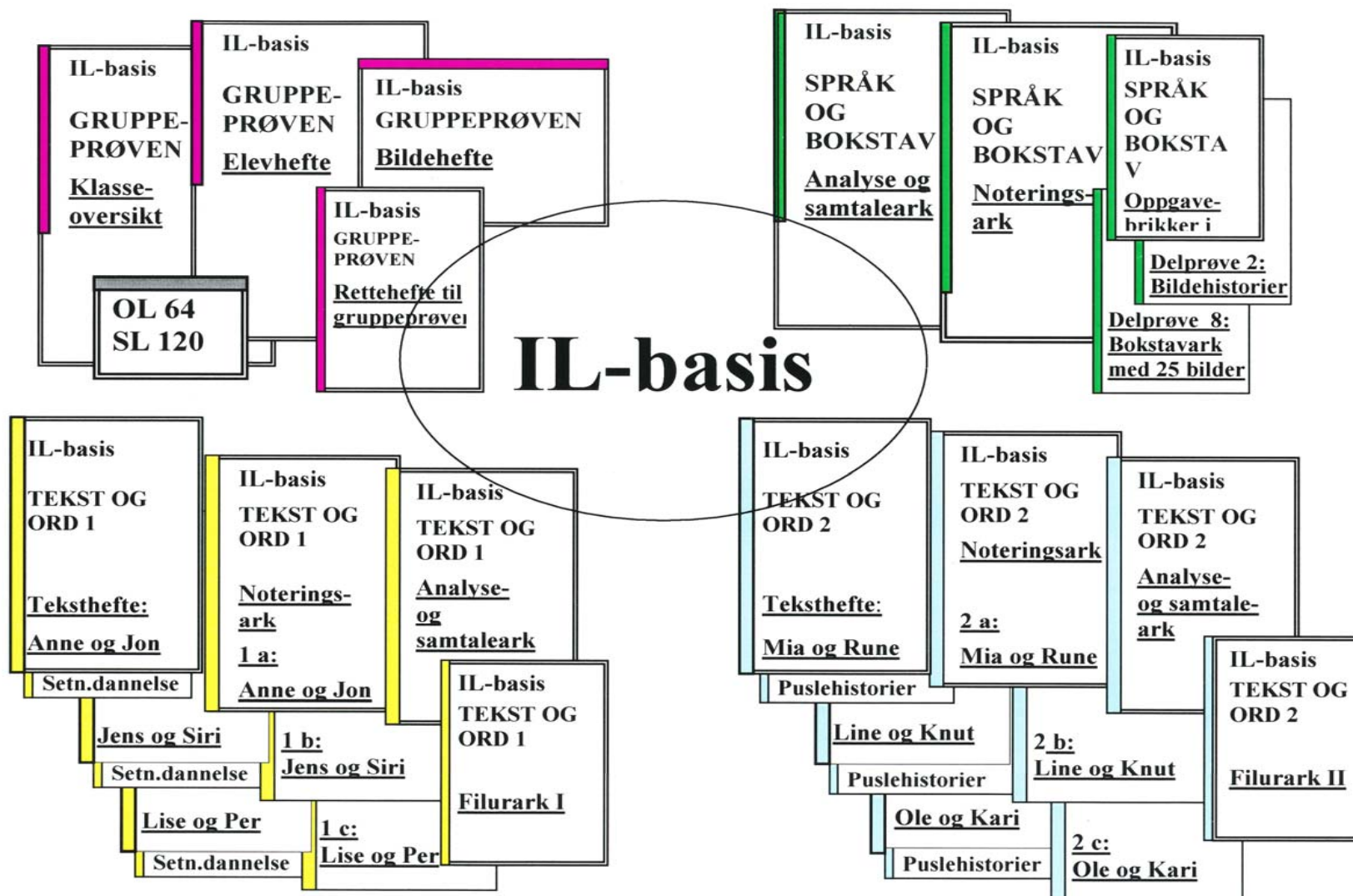

EFFEKT!

IL- basis oversikt

rolf.fasting@hiof.no

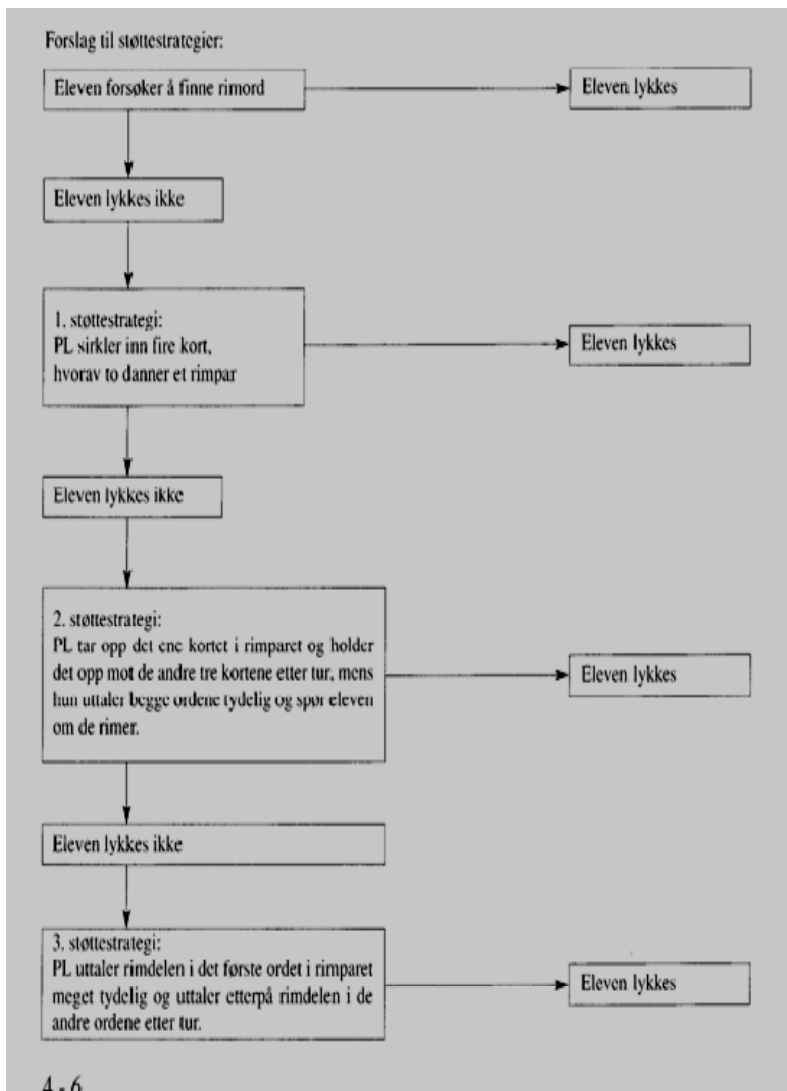
Grunnlaget for leseutvikling

1. trinn – i løpet av året

- GRUPPEPRØVEN
 - Lytteforståelse 1 og 2
 - Rim
 - Forlydsanalyse
 - Fonemantall 1 og 2
 - Sammensatte ord
 - Bokstavkunnskap
 - Bokstavskrivning
 - Ordskriving 1, 2 og 3
 - Tegne og skrive – pre og post
- SPRÅK og BOKSTAV
 - Tegne og skrive
 - Handlingsforløp
 - Sammensatte ord
 - Ordforståelse
 - Rim
 - Forlydsanalyse, fonem-subtraksjon – nytt ord
 - Fonemsyntese – analyse
 - Formell bokstavkomp.
 - Funksjonell bokstavkomp.
 - Bokstavskrivning

Støttestrategier

RIM

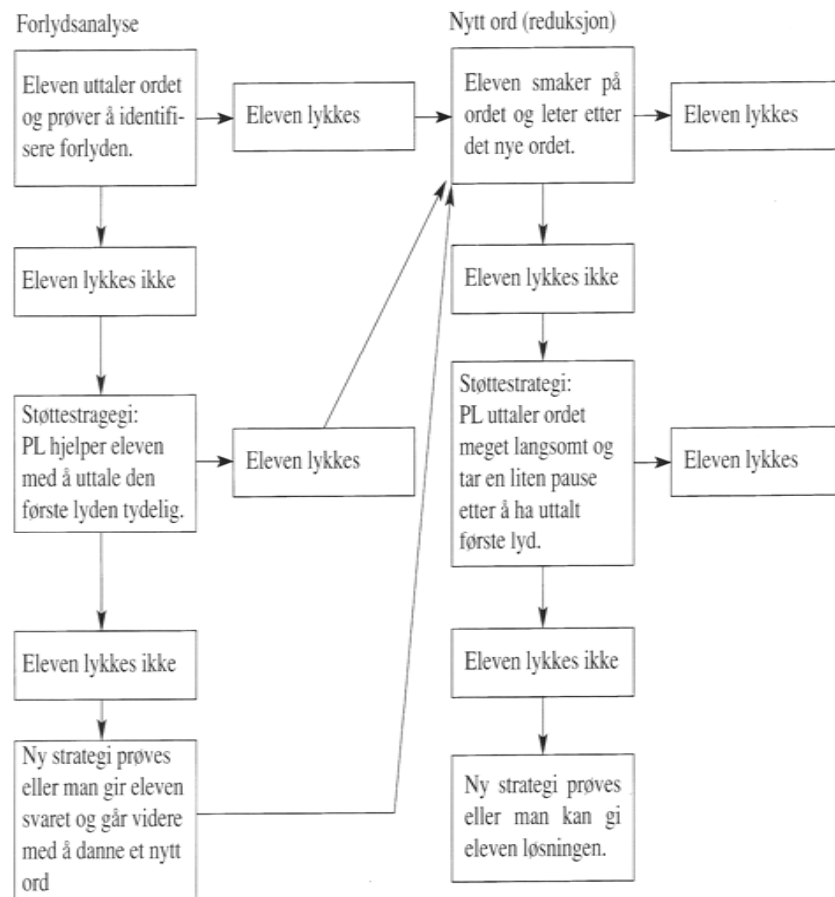

4-6

Signature (unit, name, etc.)

Fonemanalyse – nytt ord

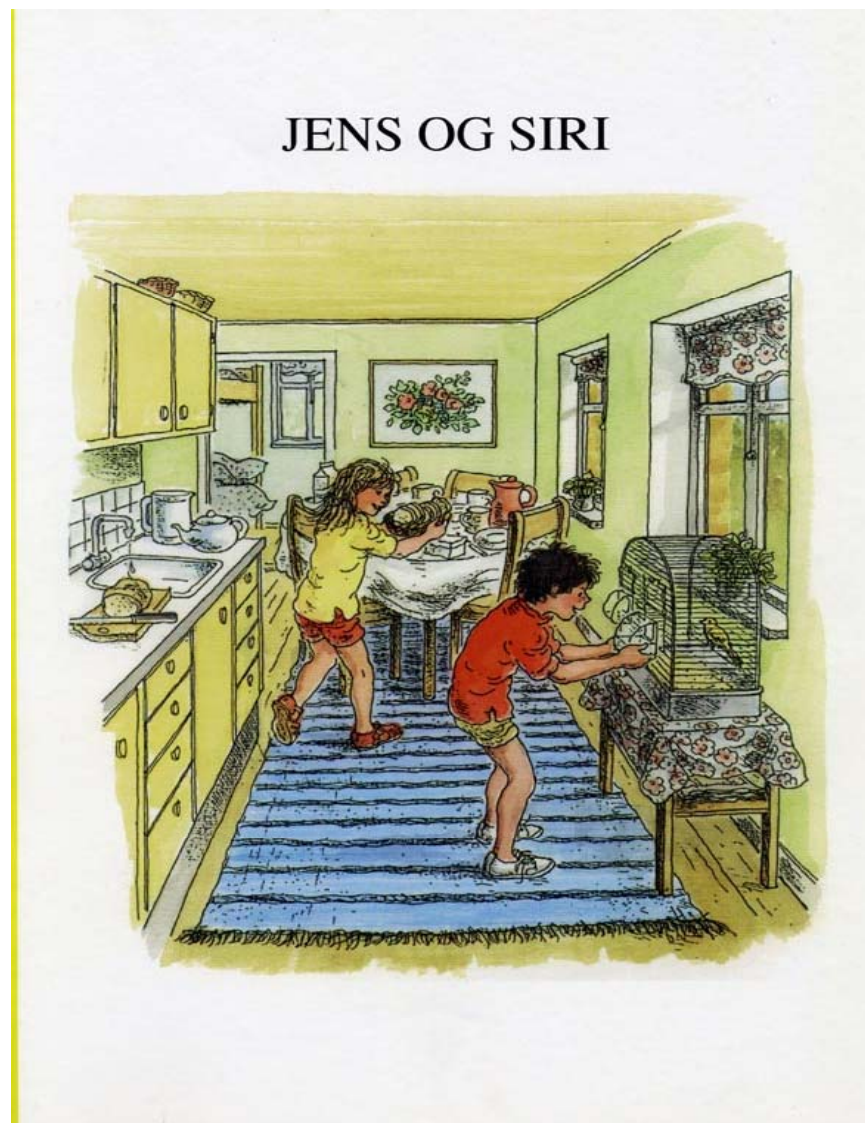
Oversikt over støttestrategier:

4-7

IL-basis: Tekst og ord 1 og 2

IL-basis - Tekst og Ord 1

IL-basis

NOTERINGSARK

1b: Jens og Siri

Elev: _____ Kjønn: _____ Klasse: _____ Født: _____

Skole: _____ Prøveleder: _____ Prøvedato: _____

1.

Prøveleder (PL) presenterer historien for eleven (E). PL viser leseheftets forside og tittel.

PL: «Denne historien som jeg vil be deg å lese, heter Jens og Siri.

Den handler om en sommertur til stranden.

Jeg skal nå lese begynnelsen av historien for deg. –

Hør godt etter hva jeg leser, slik at du etterpå kan fortelle det til meg.»

PL leser:

«Klokken 6 er Siri lys våken. Hun skynder seg inn til Jens og rusker i ham.

«Opp med deg, din syvsover. Vi skal på stranden», roper hun. Snart har Jens og Siri

vekket hele familien. Siri er alle steder på en gang. Hun dekker frokostbordet og

pusser tennene. Jens gir fuglene vann og sørger for at far og mor ikke blir

liggende i sengen

Den første feriedagen er begynt, og så snart de har spist frokost,

pakker de matkurven og gjør klar syklene. Så sykler de ned til stranden

og tar med badetøy, håndklær og matpakke. En deilig dag på stranden ligger foran dem.»

2.

Skjønnsmessig vurdering av LYTTEFORSTÅELSE.

PL: «Fortell så mye du husker av den fortellingen jeg leste for deg.»

LYTTEFORSTÅELSE:

UPROBLEMATISK

TRENGER OPPFØLGING

FRITT STØTTET

Kommentar: _____

3.

Skjønnsmessig vurdering av FØRFORSTÅELSE.

PL kommer ved samtale eller spørsmål inn på det følgende. E forteller eller svarer.

«Har du en søster eller bror? – Hvordan har du det tidlig om morgenen?

Hjelper du til med å lage frokost? – Hva syns du om å dra på stranden?

Fortell noe moro/hyggeilig fra en strandtur.»

FØRFORSTÅELSE:

GOD

NOENLUNDE

DÅRLIG

Kommentar: _____

IL-basis

NOTERINGSARK

4.

Vurdering av AVKODINGSFERDIGHET OG LESESTRATEGI(ER).

PL: «Nå vil jeg be deg lese det neste stykket høyt for meg.

Prøv å huske hva du leser, slik at du kan fortelle meg det etterpå.»

PL registrerer Es høytlesing og noterer tiden.

1. GANG	2. GANG	Antall passerte ord
«Kan vi gå ut nå?»	«Kan vi gå ut nå?»	5
«Ja,» sier mor.	«Ja,» sier mor.	8
«Nå kan dere gå uti vannet.»	«Nå kan dere gå uti vannet.»	14
«1, 2, 3, 4, 5	«1, 2, 3, 4, 5	19
6, 7, 8, 9, 10.»	6, 7, 8, 9, 10.»	24
Jens og Siri	Jens og Siri	27
løper ut i vannet.	løper ut i vannet.	31
«Kom ut til oss,»	«Kom ut til oss,»	35
roper Jens.	roper Jens.	37
Mor går uti.	Mor går uti.	40
Far vil ikke.	Far vil ikke.	43
«Kom nå, far,»	«Kom nå, far,»	46
roper Siri.	roper Siri.	48
«Du skal også uti.»	«Du skal også uti.»	52
«Ja, ja,» sier far.	«Ja, ja,» sier far.	56
«Nå kommer jeg.»	«Nå kommer jeg.»	59

Lesetid: _____ Feil: _____ Ri%: _____ Lesetid: _____ Feil: _____ Ri%: _____

Antall S+: _____ Antall S+: _____ Antall S+: _____ Antall S+: _____

Kommentar: _____

NB: Sammenligningen av lesetider vil være sterkt avhengig av, hvor mange støttestrategier som tilbys, hvor mye tid eleven får til å forsøke m.m. Betydningen av lesetempo må derfor avdempes!

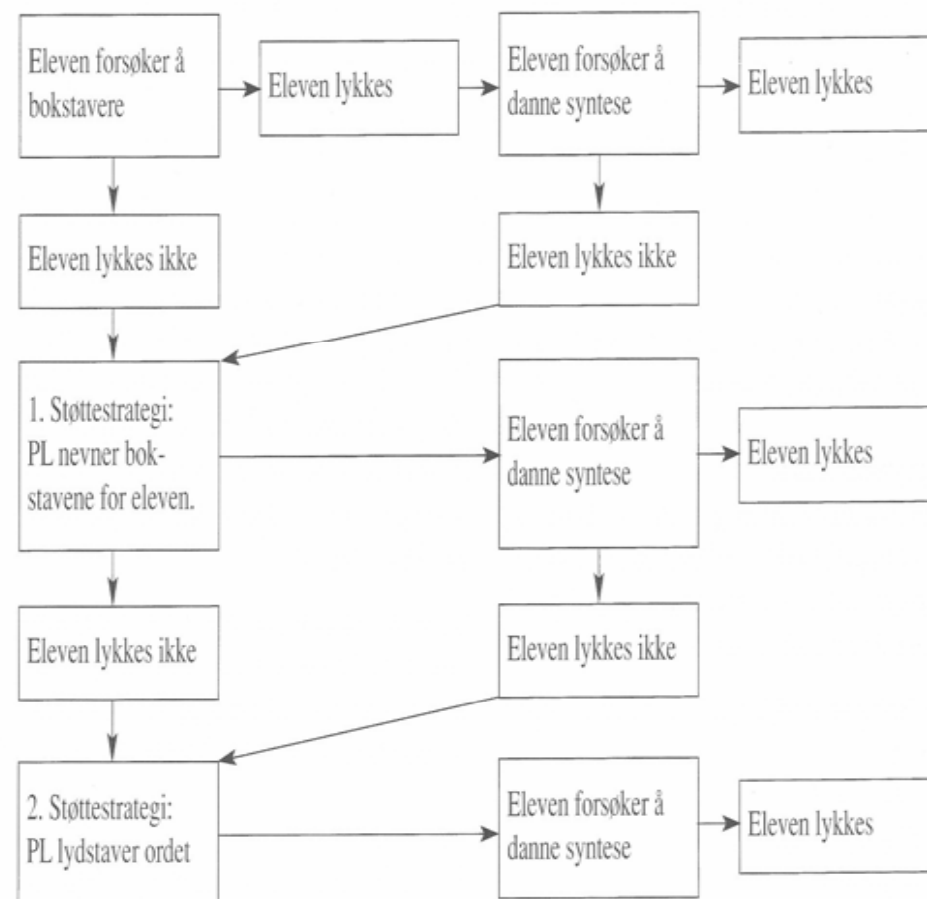
Støttestrategier

Ordlesing

(c) *Es avkodningspotensiale*. E kan angripe oppgaven på flere måter, avhengig av kvaliteten på de underliggende delferdighetene. E kan foreta

- umiddelbar ordgjenkjenning
- synteseforsøk med påfølgende orddanning
- synteseforsøk som lykkes, men uten påfølgende orddanning
- synteseforsøk som mislykkes (ev. med gal orddanning)
- bokstavering (lydering) med påfølgende orddanning
- bokstavering (lydering) som ikke fører til orddanning
- mislykket bokstavering

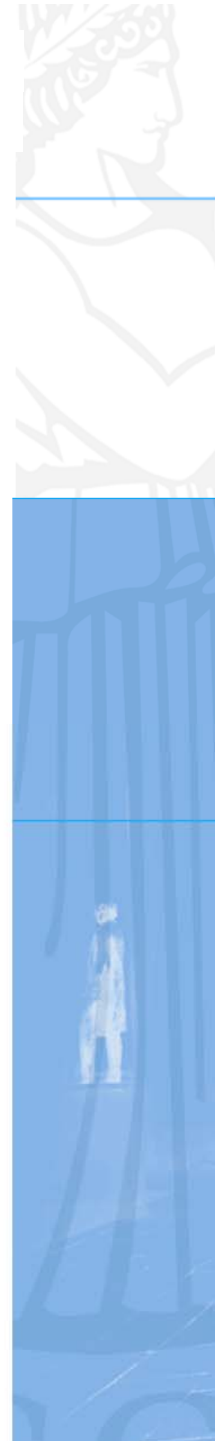
A-oversikten. E anvender bokstavnavn:

Den nye oppgaven

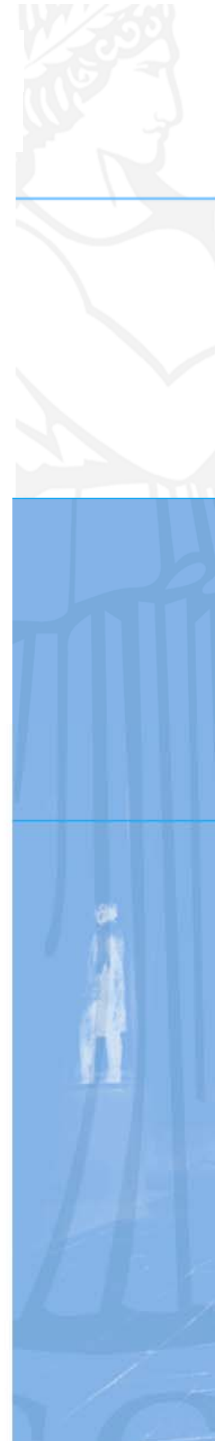
- Mer inkluderende klassemiljø
- Reduksjon av enetimer
- Dokumentasjon av effekt av spesialundervisning

Tradisjonen angripes ideologisk på grunn av:

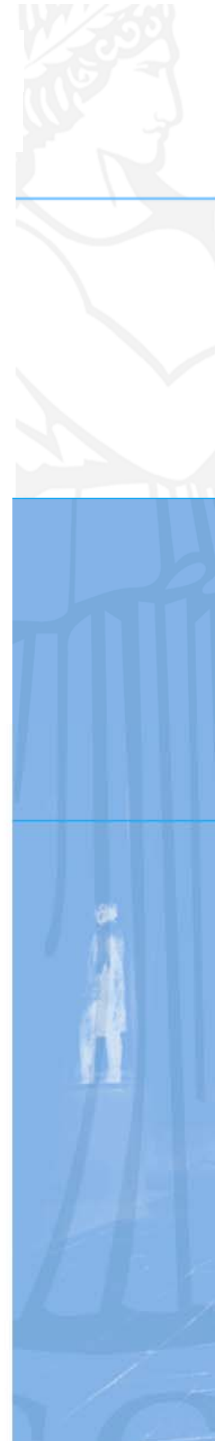
- Avviksfokusering
- Individfokusering (mots. systemfokus)
- Segregeringseffekt – selv om meningen ofte har vært å legge til rette for kortvarig støtte.
- Generelt manglende resultater

Faglig-teoretiske forhold

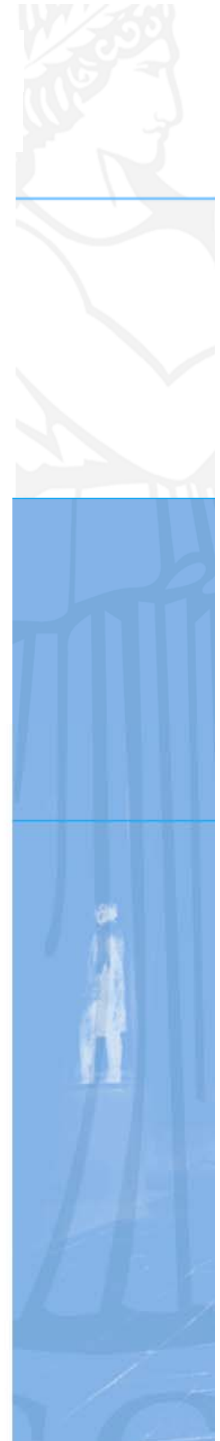
- Test-ved-henvisning prosedyre
- Diagnostiseringsproblematikk
- Statisk testing
- Målstyring for opplæringen svak
- Svak teoretisk fundering av tiltak
- Svak oppfølging av elever
- Svak effektmåling
- For lite koordinert med ordinær læreplan
- Ingen kvalitetssikring

Nytt fokus for individuell oppfølging

1. Fra individ til samspillsorientering
2. Fokuserer på elevens 'respons på tiltaket'
3. Utviklingen må overvåkes (validering)
4. Anvendelse av interne evalueringsformer

1. Fra individ til samspillsorientering

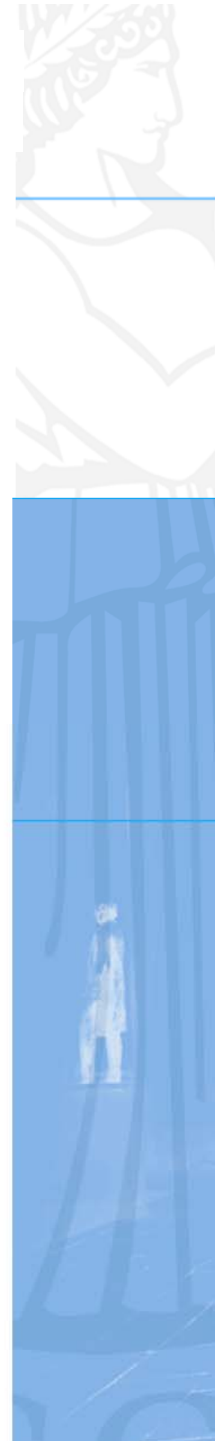
Betydning av læringsssyn

Formidling:

Eleven i mengden av elever

Samspillsorientering:

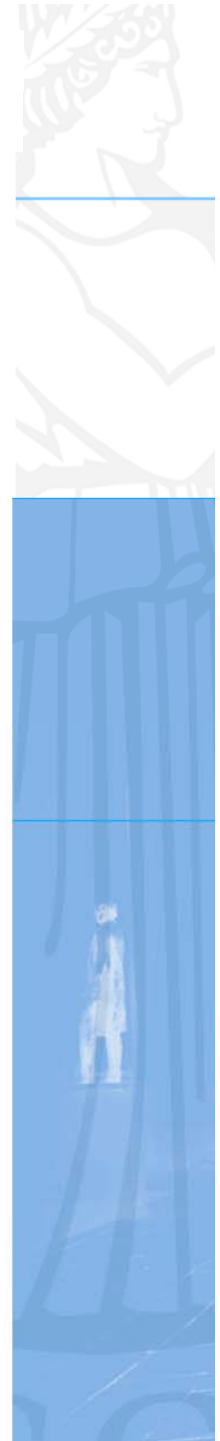
Elevens læring ER i fokus

2. Fokuserer på elevens 'respons på tiltaket'

- Hva går galt?
- Læreren har ansvaret
- Beslutningsprosessen vedr. enkeltvettak endres. Fokus flyttes.
- Allmenne undervisning optimaliseres
- Intensivering presiseres
- Standpunkt og læringshastighet

3. Utviklingen må overvåkes (modell for tiltaksvalidering)

Fase 1: Fokuserer på klassens utvikling

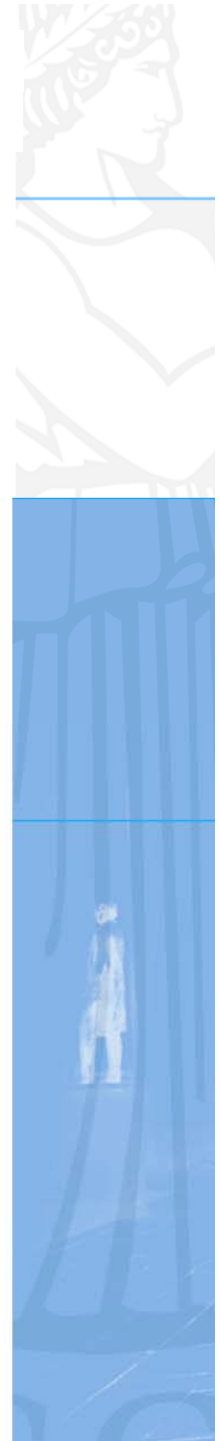
Fase 2: Eleven sammenliknes m. klassen

Fase 3: Eleven kartlegges for å definere tiltak i klassen. Tiltak prøves ut.

Fase 4: Hvis effekt: Fortsette tiltaket

Hvis ikke effekt: Nytt tiltak

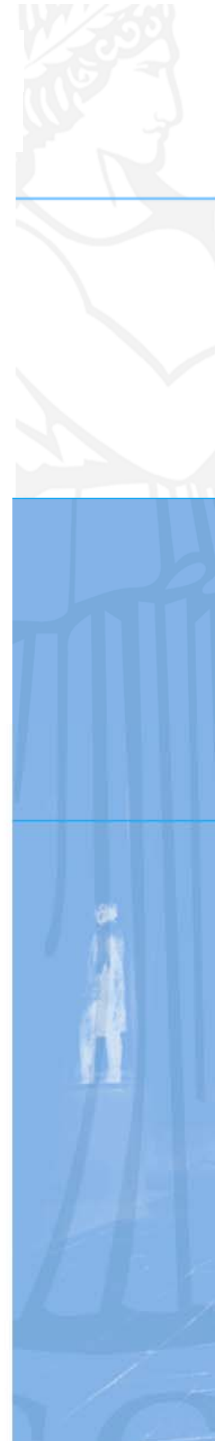
Ressursbruk fokuseres

4. Intern evaluering (CBM)

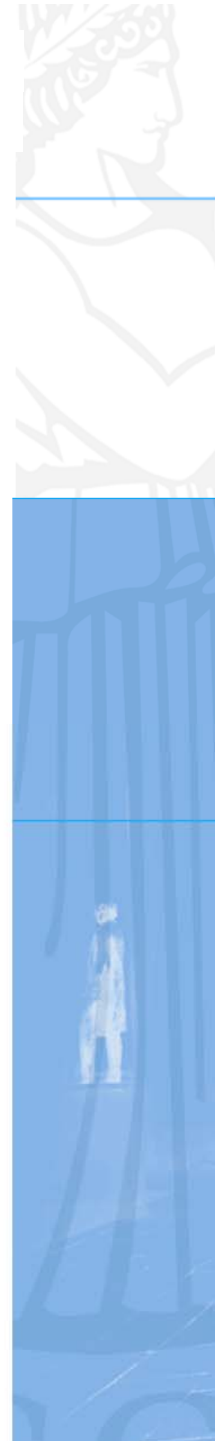
- En måte å vurdere elevers utvikling i klassen på i forhold til de læringsmål som har vært vektlagt. Det er ikke standardisert og ikke kjøpt inn.

4. Intern evaluering (CBM)

- **Fordeler:**
- Forbinder evaluering og opplæring
- Elever med lærevansker vurderes i forhold til klassens mål
- Resultater lette å formidle
- Skaper naturlig basis for samarbeid

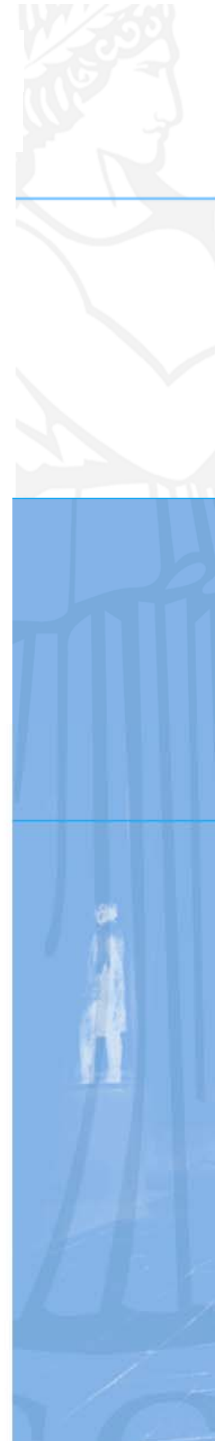

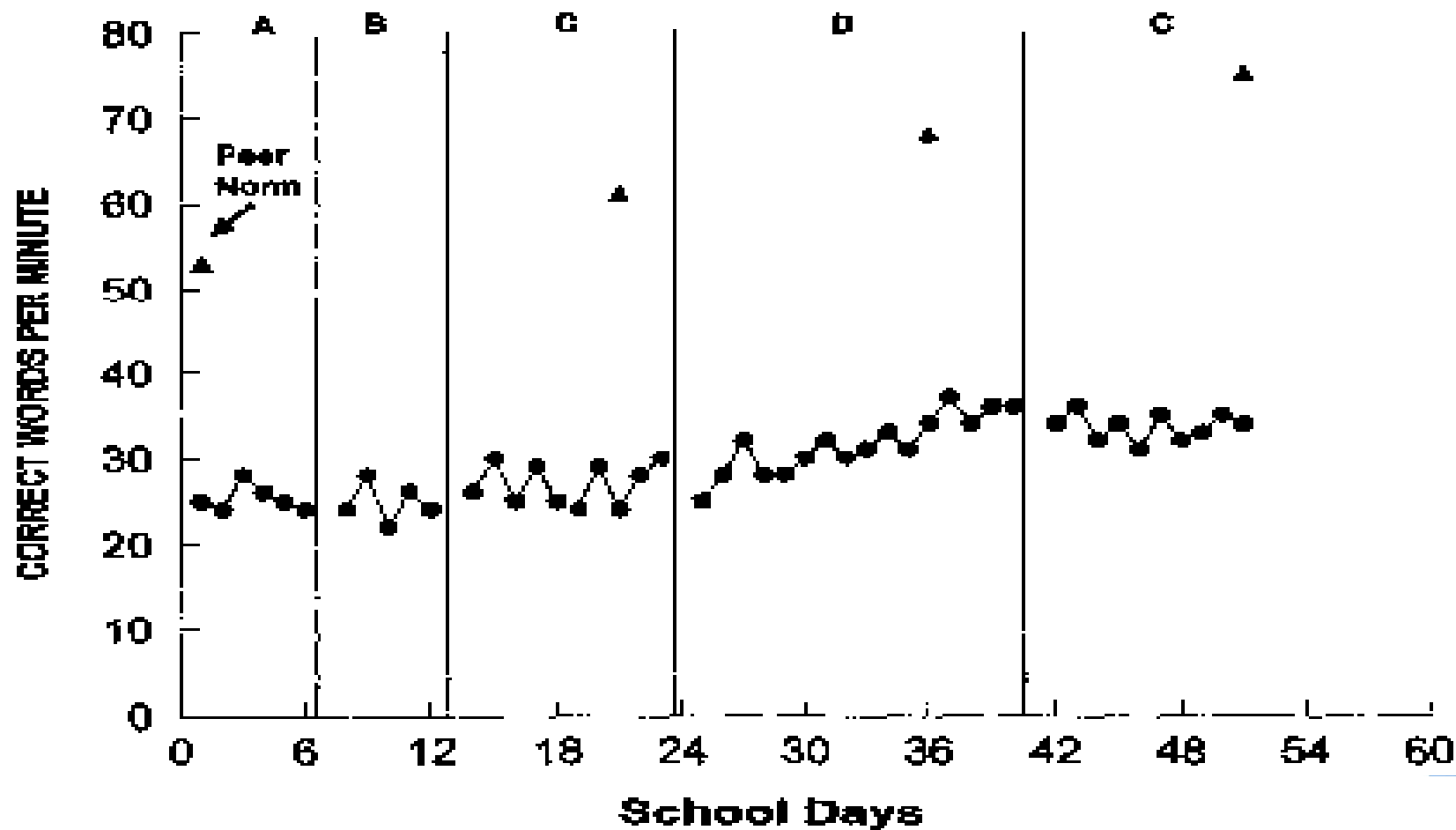
Case: Abby, 3. kl.

(Barnett, Daly III, Jones & Lentz, 2004)

1. **Pretest:** 53% under klassens gjennomsnitt (ord/min)
2. **Fase B:** Mer støtte i daglige oppgaver. Lærer skriver logg hver dag.
3. **Fase C:** Lærerstøtte på hold (4/25m) med klassekamerat. Utv. under kamer.
4. **Fase D:** Int. lesekurs (4/25m). Utv. Over klassens utv.

Tiltaksvalidering: Intensitets – øking (Abby)

Tiltaksvalidering: Intensitets - reduksjon

